

VENDIM
Nr. 35, datë 27.6.2016

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese		
Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Gani Dizdari	anëtar i	“	“
Besnik Imeraj	anëtar i	“	“
Fatos Lulo	anëtar i	“	“
Sokol Berberi	anëtar i	“	“

me sekretare Edmira Babaj, në datën 30.3.2016 mori në shqyrtim në seancë gjyqësore, mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 6 Akti, që u përket:

KËRKUES: Aleksandër Çavo

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Zyra Qendrore e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme, Tiranë, Zyra Vendore e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme, Sarandë

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën i vendimit nr. 497, datë 7.10.2014 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/f dhe 134/1/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Sokol Berberi, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuarit, i cili ka kërkuar pranimin e kërkesës, në mungesë të prapësimeve të subjekteve të interesuara, dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kërkuarisi ka në pronësi një sipërfaqe truall të ndodhur në Sarandë për të cilën, me vendimin nr. 26/1, datë 4.9.2001 të komunës Aliko, është miratuar sheshi i ndërtimit për objektin “bar-restorant-hotel”. Ai e ka blerë truallin me kontratën e shitblerjes nr. 1563 rep., 782 kol. të datës 17.10.2002 nga shtetasja Antoneta Çavo, e cila e kishte blerë truallin nga komuna Aliko. Me vendimin nr. 77, datë 11.2.2002, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Sarandë është detyruar Zyra Vendore e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme (ZVRPP), Sarandë të regjistrojë pasurinë në favor të Antoneta Çavos, pasi kjo e fundit haste vështirësi për regjistrimin e pasurisë.

2. Në vitin 2008, ZVRPP-ja Sarandë i ka kërkuar kryeregjistruesit të fshijë regjistrimin e kësaj pasurie nga regjistri hipotekor, për arsye se nga kontrolli i ushtruar nga KLSH-ja shtetasja Antoneta Çavo rezultonte debitore ndaj shtetit për likuidimin e çmimit të sipërfaqes së truallit të blerë. Zyra Qendrore e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme (ZQRPP), Tiranë, me vendimin nr. 130, datë 16.2.2009, ka vendosur mospranimin e vendimit të ZVRPP-së Sarandë, duke urdhëruar vetëm kufizime veprimesh mbi këtë pasuri. Kërkuarisi, duke mos qenë dakord me vendimin e kryeregjistruesit, i është drejtuar me padi Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Sarandë.

3. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Sarandë, me vendimin nr. 23–2010–560, datë 6.5.2010, ka vendosur, ndër të tjera, pranimin e padisë dhe anulimin e pjesshëm të aktit administrativ, vendimit nr. 130, datë 16.2.2009, të kryeregjistruesit për sa i përket kufizimit të veprimeve mbi pasurinë e regjistruar.

4. Gjykata e Apelit Gjirokastrë, me vendimin nr. 333, datë 5.10.2010, ka vendosur lënien në fuqi të

vendimit nr. 23–2010–560, datë 6.5.2010, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Sarandë.

5. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 497, datë 7.10.2014, ka vendosur ndryshimin e vendimit nr. 23–2010–560, datë 6.5.2010, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Sarandë dhe të vendimit nr. 333, datë 5.10.2010, të Gjykatës së Apelit Gjirokastrë, si dhe rrëzimin e kërkesëpadisë.

II

6. **Kërkuesi, Aleksandër Çavo**, i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata), duke pretenduar se ndaj tij është zhvilluar një proces i parregullt ligjor në Gjykatën e Lartë. Më konkretisht, ai ka parashtruar se është cenuar:

6.1 Parimi i sigurisë juridike, pasi Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë e ka vlerësuar sërish kontratën e shitblerjes, pavarësisht se kishte një vendim të formës së prerë lidhur me vlefshmërinë e kontratës. Me anë të këtij vendimi gjyqësor kërkuesi ka fituar të drejta mbi truallin ku edhe ka bërë ndërtimin sipas lejes së dhënë nga autoritetet vendore.

6.2 Parimi i gjykatës së caktuar me ligj, për arsye se Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë e ka shqyrtuar çështjen në themel, duke rivlerësuar provat e marra nga gjykatat dhe duke vendosur në kundërshtim me to. Ajo ka vlerësuar titullin e pronësisë, kontratën e shitblerjes dhe regjistrimin e saj, të cilat nuk janë kontestuar asnjëherë nga palët në gjykim.

6.3 Parimi i disponibilitetit, pasi në vendim Gjykata e Lartë nuk është shprehur për objektin e mosmarrëveshjes dhe për gjithçka është kërkuar nga pala paditëse në objektin e padisë, por e ka zgjeruar këtë të fundit, duke u shprehur edhe për vlefshmërinë e kontratës së shitblerjes.

6.4 Standardi i arsytimit të vendimit gjyqësor, për shkak se Gjykata e Lartë nuk ka arsyetuar lidhur me shkaqet e rekursit dhe objektin e kërtimeve të parashtruara në të.

7. **Subjektet e interesuara**, ZQRPP-ja dhe ZVRPP-ja, nuk kanë sjellë parashtrime përpara Gjykatës.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimimin e kërkuesit

8. Gjykata vlerëson se kërkuesi legjitimohet *ratione personae* në lidhje me pretendimet e tij, të cilat i ka paraqitur në kërkesë, në kuptim të neneve 131/f dhe 134/1/g të Kushtetutës, dhe *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur në Gjykatën Kushtetuese brenda afatit të parashikuar nga neni 30 i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

9. Në lidhje me legjitimimin *ratione materiae*, Gjykata vëren se kërkuesi ka ngritur pretendime, të cilat *prima facie* lidhen me të drejtën kushtetuese për një proces të rregullt ligjor. Në vijim janë shqyrtuar sipas radhës së mësipërme pretendimet e kërkuesit.

B. Për pretendimin e cenimit të parimit të gjykatës së caktuar me ligj dhe parimit të disponibilitetit në gjykim

10. Kërkuesi ka pretenduar se është cenuar parimi i gjykatës së caktuar me ligj, pasi Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë e ka shqyrtuar çështjen në themel, duke rivlerësuar provat e marra nga gjykatat dhe duke vendosur në kundërshtim me to. Ajo ka vlerësuar titullin e pronësisë, kontratën e shitblerjes dhe regjistrimin e saj, të cilat nuk janë kontestuar asnjëherë nga palët në gjykim. Gjithashtu, kërkuesi ka pretenduar se është cenuar parimi i disponibilitetit, pasi në vendim Gjykata e Lartë nuk është shprehur për objektin e mosmarrëveshjes dhe për gjithçka është kërkuar nga pala paditëse në objektin e padisë, por e ka zgjeruar këtë të fundit, duke u shprehur edhe për vlefshmërinë e kontratës së shitblerjes.

11. Gjykata ka vlerësuar se një nga elementet e procesit të rregullt ligjor, sipas nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, është dhe shqyrtimi i çështjes nga një “*gjykatë e caktuar me ligj*”. Ky element karakterizohet, në sensin material, nga funksioni i saj gjyqësor, që ka të bëjë me zgjidhjen e çështjeve nga organe të ngarkuara me ligj për të dhënë drejtësi. Përveç këtij kushti, këto organe duhet të shqyrtojnë dhe të vendosin mbi çështje që janë në kompetencë të tyre gjatë një procesi të zhvilluar mbi një procedurë ligjërisht të përcaktuar dhe në pajtim me rendin juridik. E drejta e çdo pale për t’u dëgjuar në seancë përpara një gjykate kompetente dhe të caktuar me ligj, nënkupton që

gjykata të ketë juridiksion për të gjykuar çështjen dhe që kompetenca për të vendosur për të t'i jetë njohur nëpërmjet ligjit (*shih vendimet nr. 2, datë 22.1.2014; nr. 27, datë 24.6.2013; nr. 22, datë 22.7.2009; nr. 31, datë 1.12.2005 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Në kuptim të funksionit rishikues të Gjykatës së Lartë, të sanksionuar në nenin 141 të Kushtetutës, Gjykata ka vlerësuar se kompetenca e saj për shqyrtimin e çështjeve nuk bazohet mbi të njëjtat dispozita procedurale të cilave u referohen gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e apelit. Në të drejtën procedurale civile kufijtë brenda të cilëve Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë shqyrton çështjet mbi rekursin e ushtruar janë parashikuar në nenet 472 dhe 485 të KPC-së. Sipas nenit 472 të KPC-së, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka në kompetencë të shqyrtojë problemet që kanë të bëjnë me mosrespektimin ose zbatimin e gabuar të ligjit material e procedural, kurse neni 485 i KPC-së i ka dhënë të drejtë Kolegjit Civil apo Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë që, ndër të tjera, të vendosin prishjen e vendimit të gjykatës së apelit dhe të lënë në fuqi vendimin e gjykatës së shkallës së parë, si dhe të ndryshojnë njëkohësisht vendimet e të dyja gjykatave më të ulëta (*shih vendimet nr. 27, datë 24.6.2013; nr. 7, datë 9.3.2009; nr. 31, datë 1.12.2005 të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Sipas jurisprudencës kushtetuese procesi nuk konsiderohet i parregullt, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës, kur Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, mbi të njëjtat prova e fakte të vlerësuara në gjykimet e mëparshme, vendos të prishë vendimet dhe zgjidh vetë çështjen, për shkak të zbatimit të gabuar të ligjit (*shih vendimet nr. 27, datë 24.6.2013; nr. 7, datë 9.3.2009 të Gjykatës Kushtetuese*). Në ushtrimin e funksionit të saj si gjykatë e ligjit, Gjykata e Lartë mund të vendosë për themelin e çështjes vetëm nëse mosmarrëveshja mund të zgjidhet në bazë të të njëjtave fakte dhe prova të vlerësuara nga gjyqtari i faktit dhe që përbëjnë bazën e vendimit në të cilin është bërë një interpretim i gabuar i ligjit. Kontrolli i saj duhet të fokusohet vetëm në drejtim të ligjshmërisë dhe bazueshmërisë së vendimeve të ankimuara, pra mbi mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat më të ulëta. Gjykata e Lartë nuk mund të anashkalojë apo të lërë pa vlerë prova që janë shqyrtuar dhe vlerësuar nga gjykatat e faktit, si dhe nuk mund të pranojë prova të cilat nuk janë administruar në gjykimin në fakt. Kusht për dhënien nga Gjykata e Lartë të një vendimi mbi themelin e çështjes, në kuptim të nenit 485 të KPC-së, është që jo vetëm të mos nevojitet administrimi i provave të reja, por edhe që provat e administruara të jenë shqyrtuar dhe vlerësuar në mënyrë të mjaftueshme nga gjyqtari i faktit (*shih vendimin nr. 27, datë 24.6.2013 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Po kështu parimi i disponibilitetit është një parim i rëndësishëm procedural civil, i cili parashikohet në nenin 2 të Kodit të Procedurës Civile. Iniciativa për të filluar procesin i takon paditësit, sepse gjykata nuk procedon vetë dhe nuk merr në shqyrtim një mosmarrëveshje nëse këtë nuk e kërkon i interesuari - "Vetëm palët mund të vënë në lëvizje gjykatën për fillimin e një procesi gjyqësor, përveç kur ligji parashikon ndryshe" (neni 2 i Kodit të Procedurës Civile). Në çdo rast është pala që përcakton objektin e gjykimit, kështu që gjykata nuk mund të dalë jashtë objektit të padisë. Pra, në përputhje me nenin 6 të Kodit të Procedurës Civile "gjykata që gjykon mosmarrëveshjen duhet të shprehet mbi gjithçka që kërkohet dhe vetëm për atë që kërkohet" (*shih vendimin nr. 7, datë 9.3.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

15. E drejta për të disponuar mbi objektin e padisë është një e drejtë e paditësit, i cili e ushtron atë duke bërë ndryshimet, shtesat apo pakësimet e objektit të padisë sipas interesave të tij. Gjykata nuk mund të diktojë objektin e padisë dhe as të pengojë paditësin në ushtrimin e së drejtës për të disponuar mbi këtë objekt (*shih vendimin nr. 6, datë 15.4.2005 të Gjykatës Kushtetuese*). Pretendimet që kanë të bëjnë me shkeljen e parimit të disponibilitetit janë trajtuar gjerësisht në jurisprudencën kushtetuese, si pjesë përbërëse e së drejtës për një proces të rregullt ligjor, e janë analizuar bashkërisht edhe në funksion të standardeve të tjera kushtetuese që karakterizojnë këtë të drejtë (*shih vendimet nr. 16, datë 19.4.2013; nr. 7, datë 9.3.2009; nr. 6, datë 15.4.2005; nr. 20, datë 2.7.2003 të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Në çështjen në shqyrtim, objekti i gjykimit në themel ka qenë shfuqizimi i aktit administrativ, konkretisht i vendimit nr. 130, datë 16.12.2009 të kryeregjistruesit të ZQRPP-së, Tiranë për pjesën e kufizimit të veprimeve mbi pasurinë e kërkuesit. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë është shprehur se "neni 3 i ligjit nr. 7980/1995 ka përcaktuar rastet përjashtimore kur mund të realizohet kalimi i trojeve të lira nga pronë shtetërore në pronë private [...]. Në rastin objekt gjykimi nuk

vërtetohet që paditësi Aleksandër Çavo të ketë vërtetuar që ndodhet përpara këtyre rasteve përjashtimore dhe, për rrjedhojë, kontrata e shitjes nr. 520, datë 5.9.2001 e lidhur midis komunës Aliko dhe zj. Antoneta Çavo është një veprim juridik absolutisht i pavlefshëm, pasi është në kundërshtim me një dispozitë urdhëruese të ligjit të parashikuar nga neni 92/a i Kodit Civil [...]. Kolegji Administrativ vlerëson se përfundimet e arritura nga gjykata e shkallës së parë dhe ajo e apelit janë të pabazuara në ligj, sepse në regjistrat e pasurive të paluajtshme regjistrohen vetëm pasuritë e paluajtshme pronësia e të cilave është fituar në rrugë të ligjshme” (§19–21 të vendimit). Për sa i përket kontratës së shitblerjes, Gjkata e Lartë e ka vlerësuar si një veprim juridik të kryer në kundërshtim me ligjin (nenin 3 të ligjit 7980/1995) dhe, si të tillë, absolutisht të pavlefshëm, ndërkohë që gjykatat e faktit e kanë konsideruar kontratën të vlefshme.

17. Sipas gjykatës së shkallës së parë kontrata në fjalë është veprim juridik i ligjshëm, ka prodhuar të gjitha pasojat juridike të parashikuara nga palët dhe për një fakt të tillë nuk ka pasur kontestime nga palët. Më tej, sipas kësaj gjykate, pala paditëse (kërkuesi) këtë pasuri e ka të regjistruar në përputhje me ligjin dhe rrjedhimisht disponimi i palës së paditur (vendimi i kryeregjistruesit) është i pabazuar në ligj (*f. 5 e vendimit të gjykatës së shkallës së parë*). Gjkata e apelit, në lidhje me kontratën e shitblerjes, ka evidentuar se nga aktet e administruara, konkretisht, mandate arkëtimi dhe kontrata e shitblerjes së truallit, provohet se vlera e truallit është likuiduar nga blerësja Antoneta Çavo dhe se nuk ndodhemi përpara rasteve të parashikuara në ligj për vendosjen e kufizimit të veprimeve mbi pronën. Për këto arsye vendimi i kryeregjistruesit është i pavlefshëm (*f. 4 e vendimit të gjykatës së apelit*).

18. Nga sa më sipër, Gjkata konstaton se Gjkata e Lartë ka vlerësuar kontratën e shitblerjes, e cila nuk ka qenë objekt i gjykimit në shkallët më të ulëta. Akti që është kundërshtuar në gjykatat e faktit ka qenë vendimi i kryeregjistruesit dhe jo vlefshmëria dhe ligjshmëria e kontratës së shitblerjes. Gjithashtu, vlefshmëria e kontratës së shitblerjes nuk është ngritur si pretendim në rekurs nga subjekti i interesuar. Gjkata e Lartë, në respektim të parimit të disponibilitetit në gjykim, të parë në kuptim të standardit të gjykatës të caktuar me ligj, duhej të shprehej vetëm mbi kërkimet e subjektit të interesuar në rekurs dhe jo përtej asaj që kërkohet.

19. Bazuar në standardet e mësipërme kushte-tuese dhe rrethanat konkrete të çështjes, Gjkata vlerëson se Gjkata e Lartë ka tejkaluar kompetencat e saj ligjore, në cenim të parimit të disponibilitetit në gjykim të lidhur me standardin e gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj, si elemente të së drejtës për një proces të rregullt ligjor. Për këto arsye, pretendimet e kërkuesit për cenimin e parimit të gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj dhe të parimit të disponibilitetit në gjykim janë të bazuara dhe duhen pranuar.

C. Për pretendimin e cenimit të parimit të sigurisë juridike

20. Kërkuesi ka pretenduar se është cenuar parimi i sigurisë juridike, pasi Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë ka vlerësuar sërish kontratën e shitblerjes, pavarësisht se kishte një vendim të formës së prerë lidhur me vlefshmërinë e kontratës. Me anë të këtij vendimi gjyqësor kërkuesi ka fituar të drejta pronësie mbi truallin, ku edhe ka bërë ndërtimin sipas lejes përkatëse të dhënë nga autoritetet vendore.

21. Në jurisprndencën e saj Gjkata është shprehur se në harmoni me parimin e sigurisë juridike, ligji procedural civil ka sanksionuar edhe parimin e gjësë së gjykuar (*res judicata*), parim i cili pengon dhënien e çdo vendimi të ri mbi atë që është gjykuar. Cenimi i parimit të gjësë së gjykuar do të çonte në cenim të vetë sigurisë juridike. Siguria juridike nënkupton, ndërmjet të tjerash, garantimin e besueshmërisë së individit të shteti, institucionet e tij dhe tek aktet që ato nxjerrin. Ndërsa në rastin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë, siguria juridike nënkupton se kur gjykata ka vendosur përfundimisht për një çështje, vendimi i saj nuk duhet të vihet në diskutim (*shih vendimet nr. 40, datë 25.6.2015; nr. 24, datë 12.11.2008; nr. 23, datë 8.6.2007 të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Në rastin konkret nga faktet rezulton se shtetasja Antoneta Çavo me anë të kontratës nr. 520 rep., nr. 257 kol., datë 5.9.2001 ka blerë truallin në fjalë nga komuna Aliko. Më pas, për regjistrimin e kësaj pasurie, ajo është i është drejtuar ZVRPP-së, Sarandë, e cila me vendim nuk ka pranuar ta regjistrojë këtë pasuri në regjistrin hipotekor, pasi sipas saj dokumentacioni i paraqitur nuk u përgjigjej kërkesave të ligjit. Me vendimin nr. 77, datë 11.2.2002, Gjkata e Rrethit Gjyqësor Sarandë ka

vendosur detyrimin e ZVRPP-së, Sarandë për të regjistruar pasurinë në emër të shtetases Antoneta Çavo, vendim i cili ka marrë formë të prerë dhe për zbatimin e tij është nxjerrë edhe urdhër ekzekutimi (nr. 46, datë 6.3.2002).

23. Duke e vlerësuar pretendimin e kërkuarit kundrejt rrethanave faktike, Gjykata konkludon se argumentet e kërkuarit për cenimin e sigurisë juridike, në lidhje me të drejtën e fituar të pronësisë, i referohen një vendimi gjyqësor të formës së prerë (nr. 77, datë 11.2.2002), ku kërkuari nuk ka qenë palë. Ai nuk ka arritur ta ngrejë në nivel kushtetues këtë pretendim dhe të argumentojë se në ç'mënyrë cenohen të drejtat e tij kushtetuese. Në këto kushte, ky pretendim i kërkuarit nuk mund të merret në shqyrtim nga Gjykata.

C. Për pretendimin e cenimit të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor

24. Sipas kërkuarit është cenuar standardi i arsyetimit të vendimit gjyqësor, pasi Gjykata e Lartë nuk ka arsyetuar lidhur me shkaqet e rekursit dhe objektin e kërtimeve të parashtruar në të.

25. Gjykata ka theksuar se e drejta për një proces të rregullt ligjor, që i garantohet individit nga nenet 42 dhe 142/1 të Kushtetutës, përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar. Arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Funkcioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve se ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë. Përveç kësaj, duke dhënë një vendim të arsyetuar, mund të realizohet edhe vëzhgimi publik i administrimit të drejtësisë (*shih vendimet nr. 2, datë 26.1.2015; nr. 3, datë 23.1.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

26. Vendimet gjyqësore që japin gjykatat e të gjitha niveleve në përfundim të gjykimit përbëjnë aktin procedural kryesor të të gjithë procesit gjyqësor. Ato përmbledhin dhe finalizojnë përfundimisht qëndrimet që mban gjykata lidhur me çështjen në gjykim (*shih vendimet nr. 8, datë 16.3.2011; nr. 7, datë 9.3.2009 të Gjykatës Kushtetuese*). Në jurisprudencën e saj Gjykata ka theksuar domosdoshmërinë e arsyetimit të vendimeve gjyqësore si një garanci për procesin ligjor. Vendimi duhet të mbështetet vetëm mbi faktet që janë paraqitur gjatë procesit gjyqësor dhe duhet të përmbajë bazën ligjore mbi të cilën bazohet zgjidhja e mosmarrëveshjes, analizën e provave, si dhe mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes. Arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Vendimi gjyqësor në çdo rast duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre. Ato duhet të jenë në shërbim dhe funksion të njëra-tjetrës. Argumentet e pjesës arsyetuese duhet të jenë të bazuara dhe të lidhura logjikisht, duke respektuar rregullat e mendimit të drejtë. Ato duhet të formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, i cili përjashton çdo kundërthënie, kontradiksion të hapur ose të fshehtë. Këto argumente duhet të jenë, gjithashtu, të mjaftueshme për të mbështetur dhe pranuar pjesën urdhëruese (*shih vendimet nr. 3, datë 23.1.2014; nr. 3, datë 19.2.2013; nr. 20, datë 13.4.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

27. Zbatimi i këtij parimi është vlerësuar nga Gjykata rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e vendimeve të tyre. Ajo ka verifikuar nëse vendimi i kundërshtuar është logjik, ka kundërthënie, përmban referenca në ligjin e zbatueshëm dhe nëse respekton të gjitha elementet e sipërpërmendura (*shih vendimin nr. 25, datë 10.6.2011 të Gjykatës Kushtetuese*). Në këtë kontekst, Gjykata ka theksuar se nuk është detyrë e saj të analizojë provat dhe faktet ku është bazuar gjykata për zgjidhjen e çështjes së themelit. Kjo mbetet detyrë funksionale e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm. Në aspektin e kontrollit kushtetues, Gjykata verifikon nëse arsyetimi i vendimit gjyqësor i ka plotësuar ose jo kriteret e përcaktuara më sipër, të cilat garantojnë të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar. Në vlerësimin e Gjykatës nuk mjafton që arsyetimi të jetë formalisht i pranishëm në kuptimin grafik dhe strukturor, pasi kjo do ta bënte atë thjesht fiktiv. Arsyetimi duhet domosdoshmërisht të plotësojë kriteret minimale ligjore të përcaktuara dhe të mos ketë të meta të tilla serioze që cenojnë standardin e vendimit gjyqësor të arsyetuar (*shih vendimin nr. 55, datë 18.12.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

28. Nga rrethanat e çështjes konkrete Gjykata vëren se vendimi i Gjykatës së Lartë përmban rrethanat e çështjes konkrete, disponimet e gjykatave të faktit, ligjin e zbatueshëm, si dhe arsyetimin

në lidhje me zbatimin e ligjit në zgjidhjen e mosmarrëveshjes. Nga përmbajtja e vendimit rezulton se Gjykata e Lartë në paragrafin përmbyllës të arsyetimit të saj është shprehur “duke arsyetuar si më sipër, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë arrin në përfundimin se vendimi nr. 130, datë 16.12.2009 është në përputhje të plotë me nenin 44 të ligjit nr. 7843, datë 13.7.1994, “Për regjistrimin e pasurive të paluajtshme”, prandaj rekursi i paraqitur është i bazuar dhe, për rrjedhojë, vendimet e gjykatave duhet të ndryshohen duke u vendosur rrëzimi i kërkesëpadisë” (§ 24 i vendimit). Megjithatë edhe pse Gjykata e Lartë e ka konsideruar të ligjshëm dhe të drejtë vendimin e kryeregjistruesit, argumentet që ka dhënë në pjesën arsyetuese për të mbështetur këtë konkluzion lidhen me vlerësimin e ligjshmërisë së kontratës së shitblerjes dhe jo me aktin administrativ të kundërshtuar. Duke e vlerësuar arsyetimin dhe argumentet e përdorura nga Gjykata e Lartë në pjesën arsyetuese të vendimit kundrejt përfundimit të arritur prej saj, Gjykata çmon se këto pjesë janë kontradiktore me njëra-tjetrën. Për pasojë, në vlerësimin e Gjykatës pretendimi i kërkuarit për cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor është i bazuar dhe duhet pranuar.

29. Si përfundim, nisur nga sa më sipër, Gjykata çmon se në Gjykatën e Lartë është zhvilluar një proces i parregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës, si rrjedhojë e cenimit të parimit të gjyimit nga një gjykatë e caktuar me ligj, parimit të disponibilitetit në gjykim dhe të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/f dhe 134/1, shkronja “g”, të Kushtetutës, si dhe të nenit 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri,

VENDOSI:

- Pranimin e kërkesës.
- Shfuqizimin si i papajtueshëm me Kushte-tutën të vendimit nr. 497, datë 7.10.2014, të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë.
- Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Vitore Tusha, Vladimir Kristo, Gani Dizdari, Fatmir Hoxha, Altina Xhoxhaj, Sokol Berberi, Fatos Lulo, Besnik Imeraj

MENDIM PARALEL

1. Në çështjen me kërkuar shtetasin Aleksandër Çavo, Gjykata ka vendosur shfuqizimin si të papajtueshëm me Kushtetutën të vendimit nr. 497, datë 7.10.2014 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, pasi ky i fundit ka cenuar parimin e gjyimit nga një gjykatë e caktuar me ligj, parimin e disponibilitetit në gjykim dhe standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor (*shih paragrafin nr. 29 të vendimit*). Edhe pse në qëndrimin përfundimtar pajtohem me vendimin e shumicës, cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor dhe konkretisht të parimit të gjykatës së caktuar me ligj e shoh edhe në një aspekt tjetër.

2. Parimi i gjykatës së caktuar me ligj, sikurse thekson edhe shumica në vendimin e saj, është trajtuar gjerësisht në jurisprudencën e Gjykatës. Në rastin në shqyrtim jam dakord me përfundimin e shumicës se Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë ka vlerësuar kontratën e shitblerjes, e cila nuk ka qenë objekt i gjyimit në shkallët më të ulëta. Akti që është kundërshtuar në gjykatat e faktit ka qenë vendimi i kryeregjistruesit dhe jo vlefshmëria dhe ligjshmëria e kontratës së shitblerjes. Gjithashtu, vlefshmëria e kontratës së shitblerjes nuk është ngritur si pretendim në rekurs nga subjekti i interesuar. Gjykata e Lartë, në respektim të parimit të disponibilitetit në gjykim, të parë në kuptim të standardit të gjykatës të caktuar me ligj, duhej të shprehej vetëm mbi kërkimet e subjektit të interesuar në rekurs dhe jo përtej asaj që kërkohej (*shih paragrafin nr. 18 të vendimit*).

3. Nga ana tjetër, duke ritheksuar qëndrimin tim të shprehur tashmë (*shih mendimin paralel të vendimit nr. 27, datë 19.5.2016*), në rastet kur Gjykata e Lartë vendos ndryshimin e vendimeve të gjykatave të faktit, si dhe rrëzimin e kërkesëpadisë, siç ka vepruar edhe në çështjen në fjalë, bazuar në kompetencat e Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, të parashikuara në nenin 63, të ligjit nr. 49, datë 3.5.2012 “Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave administrative dhe gjykimin e mosmarrë-veshjeve administrative”, kam vlerësuar se Gjykata e Lartë nuk është e autorizuar nga ligjvënësi të prishë vendimet e gjykatave të faktit dhe të shprehet mbi themelin e çështjes, pasi në të gjitha rastet e parashikuara nga neni 63 i lartpërmendur, prishja e vendimit të gjykatave të faktit lidhet me rikthimin e çështjes për rishqyrtim në atë gjykatë (shih nenin 63, shkronjat “b”, “c” dhe “d”). Në të kundërt, nëse Gjykata e Lartë do ta prishte vendimin dhe do të shqyrtonte themelin e çështjes, ajo nuk do të mund t’i shmangej vlerësimit të provave, gjë që do ta kthente atë në gjykatë fakti të shkallës së tretë, duke kompromentuar në këtë mënyrë rolin dhe misionin e saj si gjykatë ligji.

4. Në këto raste kam vlerësuar se Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, edhe pse në dispozitiv ka përdorur fjalën “ndryshim vendimi”, duke iu referuar shkronjës “dh” të nenit 63, de facto, ka prishur vendimet e gjykatave të faktit dhe ka rrëzuar kërkesëpadinë e kërkuarit, duke shqyrtuar në këtë mënyrë themelin e çështjes në tejkalim të kompetencave të sanksionuara në nenin 141 të Kushtetutës, në kuptim të funksionit rishikues të Gjykatës së Lartë. Kompetencën që ligjvënësi i ka njohur Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë për të ndryshuar vendimet e shkallës së parë dhe të apelit, ai e ka interpretuar në mënyrë të zgjeruar, si nga pikëpamja literale, ashtu edhe kushtetuese, duke e shndërruar veten nga gjykatë ligji në gjykatë fakti. “Ndryshimi”, sipas pikëpamjes time, në kuptim të shkronjës “dh” të nenit 63 lidhet vetëm me ndreqjen, plotësimin ose korrigjimin e vendimeve të gjykatës së shkallës së parë apo të apelit, por në asnjë rast me zgjidhjen e çështjes në themel.

5. Në mbështetje të këtij argumenti mjafton t’i referohemi qëndrimin që mban ligjvënësi për të njëjtin problem në çështjet penale. Sipas nenit 441 të Kodit të Procedurës Penale (KPP) e drejta e Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë për të ndryshuar vendimet e gjykatës së shkallës së parë apo të apelit, lidhet me cilësimin ligjor të veprës, llojin dhe masën e dënimit, si dhe pasojat civile të veprës penale. Ndërsa rastet kur ky kolegji vendos prishjen e vendimit dhe zgjidhjen e çështjes pa e kthyer për rishqyrtim përcaktohen në mënyrë taksative në nenin 442 të KPP-së.

6. Si përfundim, mendoj se vendimi i Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë i ka cenuar kërkuarit të drejtën për një proces të rregullt ligjor si pasojë e mosrespektimit të parimit të gjykatës së caktuar me ligj dhe për shkak se ai i ka atribuuar vetes kompetenca të cilat nuk ia ka autorizuar ligjvënësi.

Anëtar: Vladimir Kristo